

„Si non e vero, bon trovato”

ZÁMBÓ KORNÉL

KORKÉP – KÓRKÉP

Zámbó Kornél képeiből kiállítást rendezni mindig jó döntés, mert aktuális. Mindig is aktuális lesz az esendő ember, a kisember, s a hatalmasságok viszonyrendszerének ábrázolása.

Zámbó Kornél életpályája hagyományosnak mondható módon indult. A képzőművészeti gimnázium elvégzését követően először rajztanári diplomát szerez, majd 1971-ben diplomázik a képzőművészeti főiskolán. Mesterei észreveszik, hogy az ifjú ember fotografikus pontossággal képes rajzolni, Domanovszky mester tanulmányrajzait honorálja elismeréssel.

A történelem vihara mindannyiunkat magával sodor, elementáris erővel ivódik sejteinkbe. A művészsors különösen érzékeny, folyamatos kölcsönhatás működik a társadalmi események vonulata s egy adott kor művésztársadalma között. Egyénre bontva, sorsfordító események kinek-kinek mást jelentenek, mondjuk 1956 nekem a születési évemet jelenti, Zámbó Kornélnak az érettségét, s a fiatalabb generáció történelmi leírásokból értesül a Magyarországon lejátszódó

forradalmi eseményekről, s egy pillanatra se feledkezzünk el azokról, akik még köztünk élnek, s megélték a Corvin-közt.

Ma Zámbó Kornél többnyire groteszknek minősített alkotásai előtt tisztelegve elgondolkodhatunk azon, hogy számonkérhető-e a hitelesség egy festőn, s ha igen, milyen értelemben? Legyen hiteles, mert birtokolja a szakmát, nekem módomban állt ifjúkori aktjait megcsodálni, kompozíciói tökéletesek, nagy múltú festőiskolák hagyományait viszi tovább, vagy legyen hiteles, forradalmi, új gondolatokat megfogalmazó, kirobbanóan újszerű, avantgarde, vagy csak egyszerűen legyen hiteles, mert minden ízében az alap emberi értéket járja körül és leköti figyelmünket, megszólítja az alkotást szemlélőt.

Poroszos könnyedséggel Zámbó Kornél művészetét tematikus egységekre bonthatjuk; úgy mint táj,-és életképek, portrék, és társadalomfilozófiai víziók. Minősíthetjük provokatívnak, az is. Amennyiben elfogadjuk, hogy a művészet az emberi minőség részét alkotja, s nem vulgárfilozófiai attitűdrendszer, akkor Zámbó mester groteszkjeinek ferde tükre igencsak realista, bő kolorittal megfogalmazott filozófia, amely ecsettel íródik.

Hol tart Zámbó Kornél? Hipotéziseket fogalmaz meg? Tételt, axiómát definiál? Dogmák ellen hadakozik? Kérdést

kérdésre halmoz, hitem szerint az új vallási egység legszebbike felé tendál, a remény hitvallása irányába, hogy megváltoztatható mindaz, amit egy kis közösség s a közösséget alkotó individuum megváltoztatni akar. A változtatni akarás első lépcsője a felismerés. A gnosszeológia, a megismerés tudománya sem egységes. Mint ahogy mi mindannyian másképp reagálunk, más fáj, máshogyan fáj, s az örömünk is más. De vannak közös pontjaink, közös értékeink. Ez a közös értékrend képezi a kohéziós erőt, művész, alkotása, s közönsége között. A művészet gyakran a feledés eszköze, menekülésünk hű társa. Mindannyian írtunk ifjú korunkban szerelmes verset, de legalábbis olvastunk. Vagy nem rögzítettük-e egy-egy fájdalmunk épp e sorokkal papírra, a festő meg a vászonra, kiírjuk, kifessük-e magunkból? Megint a kérdések. S a művészet feledésre ösztönző, oly' könnyűnek tűnő egérútja nem a legszigorúbb csapda-e? Csapda-minősége tetten érhető az emlékezet elevenen tartásának mozzanatában.

Zámbó Kornél műveit felületesen szemlélve megállapíthatjuk, hogy saját világot alkotott magának, melyben különös szerepet kapnak újkori, s ha tetszik, legújabb kori ikonográfiai definíciók, mint a bakancs, a kecske, s az emberi szükséglet kiteljesedik a speiz-klozet-műterem hármás

egységében. Ennél azért többről van szó. A kreativitás üstökön ragadható az önálló gondolat megfogalmazásában.

Zámbó képei tudatosan harsány nyelvezetű alkotások, vélelmezi zaklatott világunk helyenként tettetett, helyenként szelektív sükettségét, halljuk-e az arkangyal harsonáját? Hangsúlyoznom kell, hogy a provokáció apellál a reakcióra. Igazából harsány segélykiáltás ez. A suttogás a csend hangján szól, s a szerelmes fülbe valóban nem illik ordítani. Elementáris optimizmus a témaválasztás maga. A remény, hogy az előbb már említett provokációra adott válasz maga a remény, a változásba vetett hit könnyörgése.

Zámbó képei pregnáns stílusjegyeket hordoznak. Kompozíciói pontosak, a már említett rajztudás visszaköszön minden táblaképről. Néhány vonal, s fittyet hányva a portréalkotás bármely szabályára, dekomponált, szórós, egyfogú torz figura vigyorog ránk. Minket gúnyol? Sokat olvasta Cyrano-t? Érdeemes egy képzeletbeli kirándulást tennünk – vessünk egy pillantást azokra a táj, -és életképekre, amik most nincsenek ugyan itt, de finom, leheletszerű ábrázolásai összetéveszthetetlenül jellegzetes Zámbó-képek.

Lássuk a portrékat! Elnagyoltak, nem vádolható akademista stílussal, de ismerve a kollekció nagy részét, melyben helyet kapott Határ Győző, Jókai Anna, Kereszthury

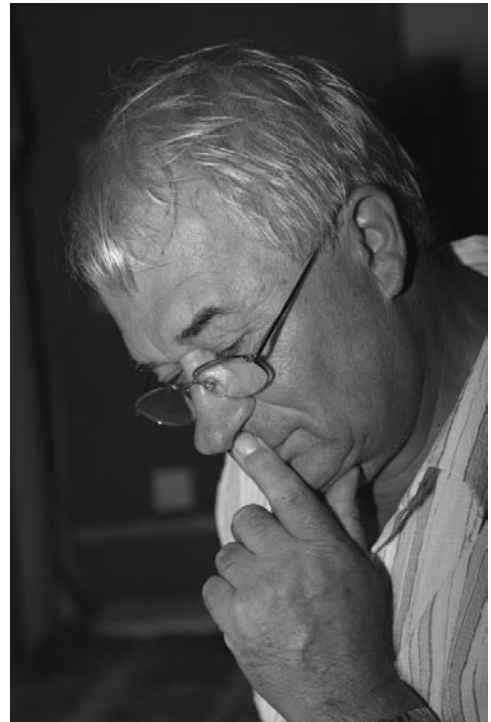
Dezső, Faludy György. Van egy közös mozzanat; a modell lelkét festi deklire, viszi vászonra Zámbó Kornél. Határ Győző asszimetrikusan félhosszú bajusza, Kereszthury kardigánja, bölcs békessége, Faludy vadsága, Jókai Anna intellektusa, s lelki szépsége a legjobb portrék közé emeli az alkotást, hisz egy portrénak két baja lehet; az hogyha nem hasonlít vagy ha mégis.

Zámbó Kornél murális munkáiban is következetes önmagához, választott hivatásához, a festett kerámiák gyerekeknek szánt figurái, vagy a korábbi, erősen realista alkotások egy gazdag életpálya jeles darabjai. Kedvenc művem a Noé bárkája, mely a genezist követő legizgalmasabb pillanatot fogalmazza újra. A figurák egytől egyig a fantázia szülöttei. Tréfát úz velünk Zámbó Kornél, hetykén csillogtatja

rajztudását, Bosch és a Pokol minden fajzatát megmutatja. Kicsúfolja a teremtőt? Gúnyt űz, mint ahogy a többi képén is, szakralitást, tekintélyt nem ismerve, gátlástalanul? Megint a kérdések....

A válaszokat Zámbó Kornél ránk bízza, s reméli hogy mi is tovább kérdezünk. Képei nem egyszer botrányt kavarnak az érzékeny lelkű műítészekben, s *jurorok*ban. Ezt már mégsem tűrhetjük!- csattan a kurátor sztentori hangja. De kérem szépen, mi vagyunk a kurátorok! A

huszonegyedik század egyik vívmánya, hogy lehetünk mi a *juror*. Zámbó képei mégis tudnak egységet kovácsolni, ha másban nem, az elutasításban. Elutasíthatjuk azokat a visszásságokat, amit orcátlanul elibénk tár, vagy elutasíthatjuk a tükröt, melybe bele-nézővést nem a nekünk tetsző kép köszön vissza. Mégiscsak az emlékezet letéteményese a művészet. S a párbeszéd, mely megkezdődik Zámbó Kornél képei kapcsán, ez az, ami jobbá teheti életünket.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Budapest, 2005. aug. 31.
Szöveg, foto:

